

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Πρόγραμμα σπουδών

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Θεματική ενότητα

ΘΕΩΡΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Τόμος Β

«ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ»

ΣΠΑΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Αν. Καθηγητής, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΠΑΤΡΑ 2012

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Πρόγραμμα σπουδών
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Θεματική ενότητα
ΘΕΩΡΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Τόμος Β -

Εισαγωγή στην Καινοτομία

Συγγραφή
ΣΠΑΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Αν. Καθηγητής, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Κριτική Ανάγνωση
-ΜΙΧΙΩΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ -
Αν. Καθηγητής, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Επιμέλεια στη μέθοδο της εκπαίδευσης από απόσταση
-ΕΠΩΝΥΜΟ ΟΝΟΜΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ-

Γλωσσική Επιμέλεια
-ΕΠΩΝΥΜΟ ΟΝΟΜΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ-

Τεχνική Επιμέλεια
-ΕΠΩΝΥΜΟ ΟΝΟΜΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ-

ISBN: -Κωδικός ISBN-

Κωδικός Έκδοσης: -Κωδικός Έκδοσης-

Copyright -Ισχύς Copyright-
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
-Διεύθυνση- -- Τηλ: -Τηλέφωνο- Φαξ: -Φαξ-

Σύμφωνα με το Ν.2121/1993 απαγορεύεται η συνολική ή αποσπασματική αναδημοσίευση του βιβλίου αυτού ή η αναπαραγωγή του με οποιοδήποτε μέσο, χωρίς την άδεια του εκδότη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγικές έννοιες

1.1.	Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	7
1.2.	Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	13
1.2.1	Πώς αλλάζει η τεχνολογία;	16
1.3.	ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	24
1.4.	ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ.....	28
1.4.1	Μακρο - Μεσο επίπεδο	28
1.4.2	Μικρο επίπεδο	32
	ΣΥΝΟΨΗ	36
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	37
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	37

Κεφάλαιο 2. Τεχνο-οικονομικό περιβάλλον

2.1	ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ «ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ»	42
2.1.1	Διαφορές του «χθες» και του «σήμερα».....	45
2.1.2	Οικονομία της Γνώσης	49
2.2	ΕΘΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ.....	52
2.2.1	Το «μακρο» επίπεδο: Η εθνική «υποδομή»	56
2.2.2	Το «μεσο» επίπεδο: Σχηματισμοί επιχειρήσεων (clusters)	60
2.2.3	Ο ρόλος των «συνδέσμων»: η σύνδεση της έρευνας με την παραγωγή.....	62
2.3	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	64
	ΣΥΝΟΨΗ	70
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	72
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	72

Κεφάλαιο 3. Δυναμική της τεχνολογικής αλλαγής στο κλαδικό επίπεδο.

3.1	ΤΟΜΕΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	76
-----	-------------------------------------	----

3.1.1	Τι είναι τα τομεακά συστήματα καινοτομίας;	77
3.2	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ «ΥΠΟΔΟΜΕΣ»	83
3.3	ΤΟΜΕΑΚΕΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΕΙΣ.....	90
3.4	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ: ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ & ΔΙΑΤΑΡΑΞΗ	95
3.4.1	Δυναμική της τεχνολογίας	95
3.4.2	Τεχνολογικοί Κύκλοι.....	98
	ΣΥΝΟΨΗ	113
Κεφάλαιο 4. Καινοτομία και ανταγωνιστική στρατηγική		
4.1	Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	122
4.1.1	Καινοτομία και Στρατηγική Προϊόντων/Αγορών	122
4.1.2	Καινοτομία και Τεχνολογική Στρατηγική	124
4.2	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ	128
4.2.1	Τεχνολογία και γενικές Ανταγωνιστικές Στρατηγικές	128
4.2.2	Επιλογές αναφορικά με το χρονισμό της καινοτομίας	132
4.3	ΚΕΡΔΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ.....	139
4.3.1	Καθεστώς Ιδιοποίησης (Appropriability regime)	140
4.3.2	Συμπληρωματικοί Πόροι.....	142
4.3.3	Φάση του τεχνολογικού κύκλου	143
4.3.4	Κέρδη απ' την Καινοτομία.....	144
4.3.5	Ολοκλήρωση, Συναλλακτικές Σχέσεις και Κέρδη απ' την Καινοτομία.....	148
Κεφάλαιο 5. Γνώση και Μάθηση		
5.1	ΠΩΣ «ΜΑΘΑΙΝΕΙ» Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ;	162
5.1.1	Η μάθηση στο επίπεδο του ατόμου	162
5.2	Η «ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΗ» ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ.....	166
5.2.1	Παράγοντες επηρεασμού της Απορροφητικής Ικανότητας	169
5.3	Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ.....	173
5.4	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	181

5.5 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	185
Κεφάλαιο 6. Διοίκηση της τεχνολογίας	
6.1 Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΩΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ.....	195
6.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΕΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	203
6.2.1 Αβεβαιότητα και Πολυπλοκότητα στην Διαδικασία Ανάπτυξης Νέων Προϊόντων	206
6.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΕΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.....	212
6.3.1 Τεχνολογική Στρατηγική.....	213
6.3.2 Στρατηγική Προϊόντων/Αγορών.....	215
6.3.3 Αναπτυξιακοί Στόχοι	218
6.3.4 Ολικός Σχεδιασμός Έργων.....	220
6.3.5 Διαχείριση και Υλοποίηση Έργων	221
Κεφάλαιο 7. Η αρχιτεκτονική της καινοτομικής επιχείρησης	
7.1 ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΠΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΙ.....	239
7.1.1 Ο αμφιδέξιος οργανισμός.....	243
7.2 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ, ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	249
7.2.1 Ο ρόλος του ανθρώπινου παράγοντα στην καινοτομία.....	257